

- א. שני מיני חלאים נחשבים כדבר אחד (עפ"י פרי מגדים תקעו. ובמגדים חדשים (ברכות ו): תמך בדברי ממדרש איכה רבה א,נא).
- ב. יש מי שכתב שמותר לבקש רחמים על צרה נוספת שלא תבוא עליהם, ורק על צרות שכבר באו אמרו שאין להתפלל על שתיים (עפ"י פרי מגדים תקעו בבאור דברי המג"א סק"א. וע"ש במשנ"ב שהביא פירוש אחר למג"א). ויש שהקשו על כך מדברי המדרש (ע' יוסף תהלות לחיד"א, מזמור כו; מגדים חדשים ברכות ו:).
- ובערוך השלחן (שם כא) כתב: זה שבכמה סליחות ופיוטים מזכירים הרבה צרות ומבקשים עליהם – זהו דרך אגב אבל העיקר מתחננים על מה שגזרו התענית.
- ג. יש מי שחידש שבתפילת המנחה, להיותה מסוגלת מאד, אפשר לשאול על שני דברים (עפ"י בן יהודע ברכות ו: ואילו במגדים חדשים שם הקשה על כך).

ג. בימי רבי זירא גזרו גזרה, וגזרו שלא לישב בתענית – אמר להם רבי זירא: נקבל התענית על עצמנו, ולכשתיבטל הגזרה נישב בתענית, שהקבלה עצמה מועילה כתענית. כן למד מן הכתוב בדניאל.

ד. הנכנס למוד את גרנו אומר: יהי רצון מלפניך ה"א שתשלח ברכה במעשה ידינו. התחיל למוד אומר: ברוך השולח ברכה בכרי הזה. מדד ואחר כך בירך – הרי זו תפלת שוא, לפי שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין.

רש"י ועוד ראשונים כתבו שמברך בשם ומלכות, ככל שאר ברכות. ואולם למעשה כתבו כמה פוסקים שאין לברך בשם ומלכות, כי לדעת הרמב"ן אין מברך ברכה זו אלא הבא להפריש תרומות ומעשרות, שהוא מובטח בברכה מאת הקב"ה, אבל המודד גרנו שלא לצורך הפרשת תרומות ומעשרות – אינו מברך, הלכך כדי לחוש לדעה זו אין מברכים בשם ומלכות (ע' או"ה רל,ב).

דף ט

ח. באיזה דבר מותר לנסות להקב"ה?

אף על פי שבכל המצוות אסור לנסות להקב"ה, כמפורש בתורה – במעשר מותר כמו שנאמר ובחנוני נא בזאת...

- א. יש אומרים שאין הדברים אמורים אלא במעשר תבואה (עפ"י שערי תשובה לרבנו יונה. וע' גם בפתחי תשובה יו"ד רמז סק"ב). ויש אומרים שהוא הדין במעשר כספים (ע' רמ"א יו"ד רמז,ג).
- ב. אין התר לנסות אלא בשביל להתעשר, אך לא בשביל טובה אחרת, כגון לנסות אם יחיו בניו וכד' (עפ"י משנת חכמים, מובא בפתחי תשובה רמז סק"א. וע' גם בשבט הלוי ח"ה סוס"י קלא).

דף י

ט. א. מתי שואלים את הגשמים בגולה?

ב. ממתי מתענים על עצירת גשמים?

ג. מיהו 'יחיד' ומיהו 'תלמיד' לענין תענית ולענין הנהגות ת"ח? האם כל הרוצה לעשות עצמו 'יחיד' ו'תלמיד' רמח עושה?